KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS LĒMUMS

(2014. gada 27. februāris),

ar ko Īrijai piešķir atkāpi, ko tā pieprasījusi atbilstīgi Padomes Direktīvai 91/676/EEK attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti

(izziņots ar dokumenta numuru C(2014) 1194)

(Autentisks ir tikai teksts angļu valodā)

(2014/112/ES)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes 1991. gada 12. decembra Direktīvu 91/676/EEK attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti [1], un jo īpaši tās III pielikuma 2. punkta trešo daļu,

tā kā:

(1) Ja kūtsmēslu daudzums, ko dalībvalsts ir paredzējusi izmantot uz vienu hektāru gadā, atšķiras no Direktīvas 91/676/EEK III pielikuma 2. punkta otrās daļas pirmajā teikumā un minētās daļas a) punktā norādītā, minētais daudzums jānosaka tā, lai nekavētu minētās direktīvas 1. pantā noteikto mērķu sasniegšanu, un jāpamato ar objektīviem kritērijiem, piemēram, ilgiem veģetācijas periodiem un kultūrām ar lielu slāpekļa patēriņu.

(2) Komisija 2007. gada 22. oktobrī pieņēma Lēmumu 2007/697/EK, ar ko Īrijai piešķir atkāpi, ko tā pieprasījusi atbilstīgi Padomes Direktīvai 91/676/EEK attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti [2], kas atļauj kūtsmēslu izmantošanu līdz 250 kg slāpekļa uz vienu hektāru gadā, ievērojot konkrētus nosacījumus, saimniecībās, kurās ir vismaz 80 % zālaugu platību, saistībā ar Īrijas rīcības programmu, kas īstenota Eiropas Kopienu 2006. gada regulās (Laba lauksaimniecības prakse ūdeņu aizsardzībai) (2006. gada tiesību akts Nr. 378), kas zaudēja spēku 2010. gada 17. jūlijā.

(3) Komisija 2011. gada 24. februārī pieņēma Lēmumu 2011/127/ES [3], ar ko groza Lēmumu 2007/697/EK un ļauj izmantot atkāpi līdz 2013. gada 31. decembrim, saistībā ar Īrijas rīcības programmu, kas īstenota Eiropas Kopienu 2010. gada regulās (Laba lauksaimniecības prakse ūdeņu aizsardzībai) (2010. gada tiesību akts Nr. 610).

(4) Atkāpe, kuru piešķīra ar Lēmumu 2007/697/EK, kurā grozījumi izdarīti ar Lēmumu 2011/127/ES, 2012. gadā attiecās uz 5 093 saimniecībām, kas atbilst aptuveni 3,34 % no kopējā saimniecību skaita ar ganību lopiem, 11,44 % no mājlopu vienību skaita un 5,19 % no lauksaimniecībā izmantojamās zemes kopējās platības.

(5) 2013. gada 4. oktobrī Īrija iesniedza Komisijai lūgumu pagarināt atkāpi atbilstīgi Direktīvas 91/676/EEK III pielikuma 2. punkta trešajai daļai.

(6) Saskaņā ar Direktīvas 91/676/EEK 3. panta 5. punktu Īrija piemēro rīcības programmu visā tās teritorijā.

(7) Komisijas ziņojumā Padomei un Eiropas Parlamentam par to, kā tiek īstenota Padomes Direktīva 91/676/EEK attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti, pamatojoties uz dalībvalstu ziņojumiem par laikposmu no 2008. gada līdz 2011. gadam, norādīts, ka Īrijā visās gruntsūdeņu monitoringa stacijās nitrātu koncentrācija ir mazāka par 50 mg/l un 87 % gruntsūdeņu monitoringa staciju nitrātu koncentrācija ir mazāka par 25 mg/l. Attiecībā uz virszemes ūdeņiem visās monitoringa stacijās nitrātu koncentrācija ir mazāka par 50 mg/l un vairāk nekā 99 % monitoringa staciju nitrātu koncentrācija ir mazāka par 25 mg/l.

[1] OV L 375, 31.12.1991., 1. lpp.
[2] OV L 284, 30.10.2007., 27. lpp.
[3] OV L 51, 25.2.2011., 19. lpp.

(8) Pēdējos gados samazinājās mājlopu skaits un ķīmisko mēslošanas līdzekļu izmantošana. No 2004.–2007. gada laikposma līdz 2008.–2011. gada laikposmam liellopu, cūku un aitu skaits attiecīgi samazinājās par 4 %, 11 % un 22 %. Vidējais pakaišu kūtsmēslu slāpekļa daudzums laikposmā no 2008. līdz 2011. gadam bija 105 kg uz vienu hektāru, tas salīdzinājumā ar 2004.–2007. gadu samazinājās par 8 %. Vidējais fosfora daudzums laikposmā no 2008. līdz 2011. gadam bija 15 kg uz vienu hektāru, tas salīdzinājumā ar laikposmu no 2004. gada līdz 2007. gadam samazinājās par 6 %. Vidējais ķīmisko N mēslošanas līdzekļu izlietojums laikposmā no 2008. līdz 2011. gadam samazinājās par 6 % salīdzinājumā ar laikposmu no 2004. līdz 2007. gadam. Vidējais ķīmisko P mēslošanas līdzekļu izmantojums laikposmā no 2008. līdz 2011. gadam samazinājās par 31 % salīdzinājumā ar laikposmu no 2004. gada līdz 2007. gadam.

(9) Īrijā 93 % no lauksaimniecībā izmantojamās zemes aizņem ganības. Vispār ganību saimniecībās 47 % zemes platību tiek apstrādātas ekstensīvi, un tādēļ tur ir relatīvi zems ganāmpulka blīvums un ierobežots minerālmēslu izmantojums, 32 % apsaimnieko saskaņā ar agrovides programmām un tikai 5,2 % apsaimnieko intensīvi. 7 % izmanto laukaugu audzēšanai. Vidējais ķīmisko mēslošanas līdzekļu izmantojums zālaugu platībās ir 81 kg slāpekļa un 7 kg fosfora uz vienu hektāru.

(10) Īrijas klimats, kam raksturīgs vienmērīgs nokrišņu daudzumus visa gada laikā, un relatīvi neliels gada temperatūras izmaiņu diapazons veicina ilgstošu zāles veģetāciju – no 330 dienām gadā dienvidrietumos līdz 250 dienām gadā ziemeļaustrumos.

(11) Izskatījusi Īrijas pieprasījumu, apsvērusi Īrijas rīcības programmu un ņemot vērā pieredzi, kas gūta saistībā ar Lēmumā 2007/697/EK, kas grozīts ar Lēmumu 2011/127/ES, paredzēto atkāpi, Komisija uzskata, ka Īrijas ierosinātais kūtsmēslu daudzums, kas atbilst 250 kg slāpekļa uz vienu hektāru gadā, nekavēs Direktīvas 91/676/EEK mērķu sasniegšanu, ja tiks ievēroti daži stingri nosacījumi.

(12) Īrijas iesniegtā pamatojuma informācija liecina, ka ierosinātais daudzums – 250 kg slāpekļa uz hektāru gadā saimniecībās, kurās ir vismaz 80 % zālaugu platību, – ir pamatots, norādot objektīvus kritērijus, piemēram, lielu nokrišņu neto daudzumu, ilgus veģetācijas periodus un lielus to zālaugu ražas apjomus, kuri patērē daudz slāpekļa.

(13) Lēmums 2007/697/EK, kurā grozījumi izdarīti ar Lēmumu 2011/127/ES, ir spēkā līdz 2013. gada 31. decembrim. Lai nodrošinātu, ka lauksaimnieki var turpināt izmantot atkāpes sniegtās priekšrocības, ir lietderīgi pieņemt šo lēmumu.

(14) Šajā lēmumā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar atzinumu, ko sniegusi Nitrātu komiteja, kura izveidota saskaņā ar Direktīvas 91/676/EEK 9. pantu,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Īrijas 2013. gada 4. oktobra vēstulē pieprasīto atkāpi, kas atļauj lietot vairāk pakaišu kūtsmēslu, nekā paredzēts Direktīvas 91/676/EEK III pielikuma 2. punkta otrās daļas pirmajā teikumā un tās a) punktā, piešķir, ja ir ievēroti šajā lēmumā noteiktie nosacījumi.

2. pants

Definīcijas

Šajā lēmumā izmanto šādas definīcijas:

a) "ganību saimniecības" ir saimniecības, kurās 80 % vai vairāk no lauksaimnieciski izmantojamās platības, kurā var lietot kūtsmēslus, aizņem zālāji;

b) "ganību dzīvnieki" ir liellopi (izņemot nobarojamos teļus), aitas, brieži, kazas un zirgi;

c) "zālāji" ir pastāvīgas zālaugu platības vai pagaidu zālaugu platības (pagaidu platības laiž atmatā uz laiku līdz četriem gadiem);

d) "zemes gabals" ir atsevišķs lauks vai lauku grupa, kas audzēto kultūraugu, augsnes tipa un mēslošanas prakses ziņā ir viendabīga.

3. pants

Darbības joma

Šo lēmumu piemēro ganību saimniecībām, katru gadījumu izskatot atsevišķi un ar priekšnoteikumu, ka tiek ievēroti 4., 5. un 6. pantā izklāstītie nosacījumi.

4. pants

Ikgadēja pieteikšanās un saistības

1. Lauksaimnieki, kas vēlas izmantot šajā lēmumā paredzēto atkāpi, ik gadu iesniedz pieteikumu kompetentajām iestādēm.

2. Līdztekus 1. punktā minētajai ikgadējai pieteikuma iesniegšanai viņi rakstiski apņemas izpildīt 5. un 6. pantā paredzētos nosacījumus.

5. pants

Kūtsmēslu un citu mēslošanas līdzekļu izmantošana

1. Ganību dzīvnieku pakaišu kūtsmēslu daudzums, ko ik gadu izkliedē ganību saimniecību platībās, tostarp pašu dzīvnieku atstātie mēsli, nedrīkst pārsniegt kūtsmēslu daudzumu, kas satur 250 kg slāpekļa uz hektāru, ievērojot 2.–7. punktā noteiktos nosacījumus.

2. Kopējā slāpekļa ienese nepārsniedz ne attiecīgā kultūrauga paredzamās vajadzības pēc barības vielām, ņemot vērā augsnes nodrošināto slāpekļa daudzumu, ne saimniecībai piemērojamo slāpekļa normu, kas noteikta Nitrātu rīcības programmā. Kopējais izmantotais slāpeklis jādiferencē, pamatojoties uz ganāmpulka blīvumu un zālaugu platību ražību.

3. Katrai saimniecībai ir mēslošanas plāns, kurā aprakstīta lauksaimniecības zemes gabalu augseka un plānotais kūtsmēslu un citu mēslošanas līdzekļu izmantojums. Šis plāns saimniecībā tiek sagatavots līdz katra kalendārā gada 1. martam. Mēslošanas plānā obligāti norāda šādus datus:

a) augsekas plāns, kurā uzrādīta to zemes gabalu platība akros, kuros aug zālaugi, un to zemes gabalu platība akros, kuros aug citi kultūraugi, kā arī shematiska karte, kurā norādīts atsevišķo zemes gabalu izvietojums;

b) mājlopu skaits, dzīvnieku turēšanas un kūtsmēslu uzkrāšanas sistēmas apraksts, norādot arī datus par pieejamās kūtsmēslu krātuves tilpumu;

c) saimniecībā saražoto kūtsmēslu slāpekļa un fosfora satura aprēķins;

d) no saimniecības izvesto vai tajā piegādāto kūtsmēslu daudzums, veids un raksturojums;

e) paredzamais kultūraugiem vajadzīgais slāpekļa un fosfora daudzums katrā zemes gabalā;

f) augsnes analīžu rezultāti attiecībā uz slāpekļa un fosfora saturu, ja tādi ir pieejami;

g) tā mēslošanas līdzekļa veids, kuru plānots izmantot;

h) aprēķins par slāpekļa un fosfora daudzumu, ko katrā zemes gabalā iestrādā ar kūtsmēsliem;

i) aprēķins par slāpekļa un fosfora daudzumu, ko katrā zemes gabalā iestrādā ar ķīmiskajiem mēslošanas līdzekļiem un citiem mēslošanas līdzekļiem.

Lai nodrošinātu saskaņotību starp šo plānu un faktisko lauksaimniecības praksi, mēslošanas plānu atjaunina ne vēlāk kā septiņas dienas pēc jebkādu izmaiņu ieviešanas lauksaimniecības praksē.

4. Katram lauksaimniekam ir jābūt mēslošanas pārskatam, tostarp informācijai par slāpekļa un fosfora ieneses uzskaiti un par piesārņoto ūdeņu apsaimniekošanu.

To par katru kalendāro gadu iesniedz kompetentajai iestādei.

5. Katras tādas ganību saimniecības lauksaimnieks, kurai piemēro atkāpi, piekrīt tam, ka 4. panta 1. punktā minētajam pieteikumam, mēslošanas plānam un mēslošanas pārskatam var veikt pārbaudi.

6. Katrs lauksaimnieks, kura saimniecībai piemēro atkāpi, regulāri veic augsnes slāpekļa un fosfora satura analīzi, lai nodrošinātu precīzu mēslošanu.

Paraugu ņemšana un analīze jāveic vismaz reizi četros gados visos lauksaimniecības zemes gabalos, kuri augsekas un augsnes īpašību ziņā ir viendabīgi.

Veic vismaz vienu analīzi uz katriem pieciem lauksaimniecības zemes hektāriem.

Augsnes slāpekļa un fosfora satura analīžu rezultāti ir pieejami katrā saimniecībā, kurai piemēro atkāpi.

7. Pakaišu kūtsmēslus nedrīkst izkliedēt rudenī pirms zāles audzēšanas.

6. pants

Zemes apsaimniekošana

1. Vismaz 80 % no saimniecību platībām, kuras apstrādā ar kūtsmēsliem, audzē zāli.

2. Lauksaimnieki, kas izmanto individuālo atkāpi, veic šādus pasākumus:

a) pagaidu zālājus uzar pavasarī;

b) visu veidu augsnēs pēc zālāja uzaršanas tūlīt sēj tādus kultūraugus, kas uzņem daudz slāpekļa;

c) augsekā neiekļauj pākšaugus vai citus augus, kas saista atmosfēras slāpekli.

3. Tomēr 2. punkta c) apakšpunkts neattiecas uz āboliņa zālaugu platībām, kurās āboliņa ir mazāk par 50 %, vai uz citiem pākšaugiem ar zāles pasēju.

7. pants

Monitorings

1. Kompetentās iestādes nodrošina, ka par katru apgabalu tiek izveidotas un ik gadu atjauninātas kartes, kurās attēlota ganību saimniecību procentuālā daļa, mājlopu procentuālā daļa un lauksaimniecības zemes procentuālā daļa, uz ko attiecas individuālās atkāpes, kā arī kartes par vietējo zemes izmantojumu.

2. Lai nodrošinātu datus par slāpekļa un fosfora koncentrāciju augsnes ūdeņos, minerālo slāpekli augsnes profilā un nitrātu koncentrāciju pazemes un virszemes ūdensobjektos, gan apstākļos, kad atkāpi piemēro, gan apstākļos, kad to nepiemēro, veic augsnes, virszemes ūdensobjektu un pazemes ūdensobjektu monitoringu. Monitoringu veic saimniecības lauku mērogā ar lauksaimniecisko darbību saistītās sateces monitoringa baseinos. Monitoringa objekti aptver galvenos augsnes tipus, intensitātes līmeni, mēslošanas prakses veidus un kultūraugu veidus.

3. Pastiprinātu ūdens monitoringu veic lauksaimnieciskajos sateces baseinos, kas atrodas visvairāk apdraudēto ūdensobjektu tuvumā.

4. Apsekojumus par vietējo zemes izmantojumu, augseku un lauksaimniecības praksi veic saimniecībās, kam piemēro individuālo atkāpi. Iegūto informāciju un datus no barības vielu analīzes, kas minēta 5. panta 6. punktā, un monitoringa, kas minēts šā panta 2. punktā, izmanto nitrātu un fosfora zudumu apmēra modelēšanas aprēķinos par saimniecībām, kam piemēro atkāpi.

8. pants

Pārbaudes

1. Kompetentās iestādes nodrošina, ka visiem atkāpes pieteikumiem piemēro administratīvo kontroli. Ja pārbaudes rezultāti liecina, ka 5. un 6. pantā paredzētie nosacījumi nav ievēroti, par to informē pieteikuma iesniedzēju. Šādā gadījumā pieteikumu uzskata par noraidītu.

2. Klātienes inspekciju programmas izveido, pamatojoties uz riska analīzi, iepriekšējo gadu pārbaužu rezultātiem un to tiesību aktu piemērošanas vispārējo izlases veida pārbaužu rezultātiem, ar ko īsteno Direktīvu 91/676/EEK. Klātienes inspekcijas veic vismaz 5 % saimniecību, kurām piemēro individuālo atkāpi, lai pārbaudītu, vai tiek izpildīti šā lēmuma 5. un 6. pantā izklāstītie nosacījumi. Ja pārbaudēs tiek konstatēta neatbilstība nosacījumiem, lauksaimnieku par to informē. Šo informāciju ņem vērā, pieņemot lēmumu par atkāpes pieprasījumu nākamajā gadā.

3. Kompetentajām iestādēm piešķir vajadzīgās pilnvaras un līdzekļus, lai pārbaudītu atbilstību atkāpei, kas piešķirta ar šo lēmumu.

9. pants

Ziņošana

Kompetentās iestādes katru gadu līdz jūnijam iesniedz ziņojumu, kurā ietverama šāda informācija:

a) kartes, kurās attēlota saimniecību procentuālā daļa, mājlopu procentuālā daļa un lauksaimniecības zemes procentuālā daļa, uz ko attiecas individuālās atkāpes, par katru apgabalu, kā arī kartes par vietējo zemes izmantojumu, kas minētas 7. panta 1. punktā;

b) pazemes un virszemes ūdensobjektu monitoringa rezultāti attiecībā uz nitrātu un fosfora koncentrāciju, tostarp informācija par ūdens kvalitātes tendencēm, gan apstākļos, kad atkāpi piemēro, gan apstākļos, kad to nepiemēro, kā arī dati par atkāpes ietekmi uz ūdens kvalitāti, kā minēts 7. panta 2. punktā;

c) augsnes monitoringa rezultāti attiecībā uz slāpekļa un fosfora koncentrāciju augsnes ūdeņos un minerālo slāpekli augsnes profilā gan apstākļos, kad atkāpi piemēro, gan apstākļos, kad to nepiemēro, kā minēts 7. panta 2. punktā;

d) kopsavilkums un novērtējums par datiem, kas iegūti pastiprinātā ūdens monitoringa procesā, kurš minēts 7. panta 3. punktā;

e) šā lēmuma 7. panta 4. punktā minēto vietējā zemes izmantojuma, augsekas un lauksaimniecības prakses apsekojumu rezultāti;

f) šā lēmuma 7. panta 4. punktā minēto modelēšanas aprēķinu rezultāti par nitrātu un fosfora zudumu attiecībā uz saimniecībām, kam piemēro individuālo atkāpi;

g) atkāpes nosacījumu ievērošanas novērtējums, kura pamatā ir pārbaudes saimniecību līmenī, un informācija par saimniecībām, kas nav ievērojušas nosacījumus, pamatojoties uz 8. panta 1. un 2. punktā minēto administratīvo pārbaužu un klātienes inspekciju rezultātiem.

h) salīdzinoša analīze kontroles saimniecībās, kuras izmanto individuālu atkāpi un kuras neizmanto atkāpi Īrijā. Informācija ietver datus par gada pārbaudēm, administratīvajām pārbaudēm, lauksaimniecības pārbaudēm savstarpējās atbilstības noteikumu un statistikas par pārkāpumiem kontekstā.

10. pants

Piemērošana

Šo lēmumu piemēro saistībā ar Īrijas rīcības programmu, kas īstenota Eiropas Savienības 2014. gada regulās (Laba lauksaimniecības prakse ūdeņu aizsardzībai) (2014. gada tiesību akts Nr. 31).

Šis lēmums zaudē spēku 2017. gada 31. decembrī.

11. pants

Šis lēmums ir adresēts Īrijai.

Briselē, 2014. gada 27. februārī

Komisijas vārdā –
Komisijas loceklis
Janez POTOČNIK